

Odovědi a komentáře:

1. Piastovci byli polskou knížecí a později královskou dynastií. Svůj původ odvozovali od bájného Piasta, oráče z hnězdenského podhradí. Prvním historicky doloženým knížetem byl Měšek I. Se svou manželkou Doubravkou, dcerou českého knížete Boleslava I., měl syna Boleslava I. Chrabrého, prvního polského krále. Proto Těšínské knížectví bylo součástí Království Polského. V Polsku tento rod vládl do roku 1370. První těšínský kníže a zakladatel dynastie těšínských Piastovců se jmenoval také Měšek I. Těšínský či Měško (1252/1256-1315/1314). Byl nejstarším synem Vladislava I., opolského knížete. V době jeho panování začalo sbližování Těšínska s Českým královstvím. S manželkou Eufémií Velkopolskou měli dva syny, Vladislava Osvětimského a Kazimíra I. Těšínského, a dceru Violu Těšínskou.

2. Rodinné spory mezi Piastovci, Jindřichem IV. Probusem (manžel Měškovy sestry a kandidát na polský trůn) a obava z politické centralizace způsobily, že Měško podpořil vratislavského biskupa Tomáše II. a poskytl mu úkryt na Ratiboři. Z podobných obav nepodpořil také jiné Piastovce, pretendenty na trůn – kní-

žete velkopolského Přemyslava II. a knížete gnětkovského, pozdějšího polského krále Vladislava Łokietka. V tomto případě se choval podobně jako jiní polští Piastovci. Důvodem byl nedostatek lenních závazků, které chyběly v rozděleném Polsku. Tento nedostatek vytvářel mezi knížaty strach, že přijdou o knížectví. Měško pokládal za vhodné se v nesjednocených poměrech knížectví opírat o moc českého krále. Uzavřel smlouvu s Václavem II. dne 17. ledna 1291, fakticky zaměřenou proti Łokietkovi. Zavázal se českému králi k vojenským službám, ke vstupu do všech knížecích hradů, umožnil svobodný přechod pro jeho vojsko, a za to mu král Václav zaručil výkup z eventuálního zajetí a podporu ve sporech s jinými knížaty.

Kníže Měško se dne 10. dubna 1291 v Krakově vzdal knížectví krakovského ve prospěch jiného uchazeče o polskou korunu, Přemyslava Velkopolského. Kníže Měško vstupuje 11. srpna 1292 do lenního svazku s Václavem II. (i když historikové správně namítají, že se v této době nejednalo o striktně lenní svazek; k němu došlo až k roku 1327). Později podporoval Václava v jeho boji o polskou korunu. Účastnil se v r. 1292 tažení proti Łokietkovi u Krakova a bojoval v bitvě u Sievěře. Byl také v Hnězdně na korunovaci Václava II. na krále polského v r. 1300. Na

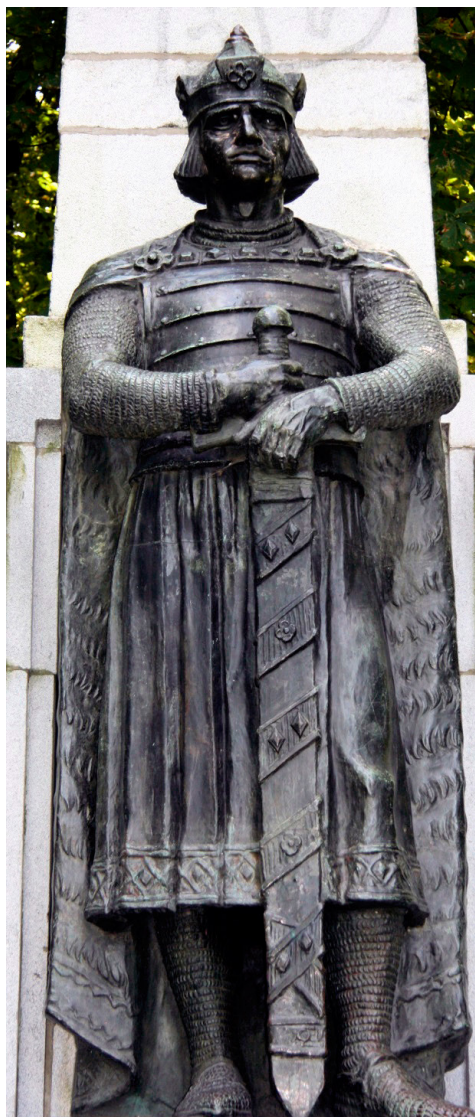
podporu krále Václava II. se jeho dcera Viola vdala za jeho syna a pozdějšího krále Václava III. Měško podporoval po smrti Václava II. v r. 1305 také jeho syna Václava III.

3. Městský park v Cieszynie se rozkládá nad mostem U Střelnice. Do dále, za něj shlíží impozantní bronzová socha prvního těšínského knížete. Jedná se o dílo Jana Raszki, rodáka z Ropice a byla vyhotovena v roce 1931.

4. Manželka českého krále Václava III., jak již bylo výše zmíněno, se jmenovala Viola Těšínská. Narodila se asi v roce 1290. Místo narození není známo (pravděpodobně Těšín) a ani její matka není známa. Sňatek se uskutečnil pravděpodobně 5. října 1305 v Brně. Václavovi bylo 16 let a Virole 15. V období po násilné Václavově smrti 4. srpna 1306 (ani ne rok po svatbě) je Violin osud neznámý. Oproti princeznám Anně, Elišce a královně vdově Elišce Rejčce se nezapojovala do bojů o trůn a zřejmě žila v některém z klášterů. V době uvěznění Jindřicha z Lipé za tzv. „války královen“ v roce 1316 se díky aktivitě Elišky Přemyslovny a jejího manžela Jana Lucemburského Viola provdala za Vítkovce a předního šlechtice království, nejvyššího komořího Petra I. z Rožmberka. Tím se snažil královský pár připoutat mocného šlechtice více ke dvoru a zavázat si jej.

Kníže těšínský a poslední Přemyslovci

Bronzová socha Měška I. v Městském parku v Cieszynie

Sňatkem s královnou-vdovou Violou se Petr I. z Rožmberka vyšvihl vysoko nad hranice svého společenského stavu. Manželství s Rožmberkem bylo kratičké a skončilo Violinou smrtí 21. září 1317. Je pochována v rodovém cisterciáckém klášteře Rožmberků ve Vyšším Brodě. Obě její manželství zůstala bezdětná.

5. Důvody sňatku nejsou známé a ani to, kdy se poprvé setkali. Ačkoliv v kronikách je Viola popisována jako půvabná dívka, nemuselo se jednat jen o její krásu. Snad sehrála roli strategická poloha Těšínska na cestě z Prahy do Krakova? Zamilovanost mladého Václava III. však vyloučit také nemůžeme. Jisté je, že kvůli sňatku s Violou Václav III. zrušil dlouholeté zasnoubení s Alžbětou, dcerou uherského krále Ondřeje III., a zároveň se vzdal nároků na uherskou korunu. Také se jednalo o sňatek společensky nerovný, neboť zeť Václava III. byl zároveň také jeho vazalem.

6. Vladislav I. Łokietek (1261-1333) byl polský král rovněž z dynastie Piastovců. Do roku 1300 byl vévodou, od roku 1305 knížetem krakovským a 20. ledna 1320 byl korunován polským králem, kterým zůstal až do své smrti.

Matka Vladislava I. Łokietka, Eufrosina Opolská, byla sestrou otce Měška I. Vladislav I. Łokietek byl tedy Violiným vzdáleným strýcem.

Na jaře 1306 dobyl Vladislav I. Łokietek královský hrad v Krakově držený českou posádkou. Václav III. začal na přelomu června a července 1306 sbírat zemskou hotovost a někdy po 5. červenci vytáhl proti Łokietkovi z Prahy. Přestože smrtí Václava III. Vladislav I. Łokietek jen získal, nezdá se, že by stál za úkladnou vraždou mladého krále. Hovoří se o něm jako o muži statečném a čestném, který dával přednost přímým střetům.